

Evalueringsnotat vedr.

”Samarbejdsprojekt mellem KFF og SUF om NærGymnastik”

6. dec. 2005

CSH/AB

1. Indledning

Dette notat præsenterer resultaterne af en intern evaluering af et samarbejdsprojekt mellem Kultur og Fritidsforvaltningen (KFF), Fritid og Idræt og Sundhedsforvaltningen (SUF), Folkesundhed København om Nærgymnastik. Nærgymnastik er et tilbud om vedligeholdende træning for mindre mobile ældre i Københavns Kommune.

Evalueringen skal undersøge og belyse i hvilket omfang samarbejdsprojektets formål er opfyldt. Formålene er:

- At forbedre muligheden for at samarbejde på tværs af forvaltningerne
- At få erfaringer med et partnerskab
- At forbedre muligheden for at udvikle eller bevare mobiliteten, styrke de sociale netværk og dermed øge livskvaliteten hos fysisk svage ældre borgere i Københavns Kommune
- At motivere til og skabe mulighed for, at ældre borgere med nedsat mobilitet i Københavns Kommune deltager i kultur- og fritidstilbud.

Ud fra disse formål er følgende overordnede evalueringsspørgsmål stillet: *”Kan vi med denne samarbejdsmodel få et lige så godt eller bedre produkt (flere hold, flere deltagere) for mindre eller samme ressourceforbrug (økonomiske og administration) som før?”*

Denne evaluering indeholder følgende afsnit:

1. Indledning
  2. Sammenfatning og konklusioner
  3. Deltagelse og målgruppe
  4. Udbydere, faglig kvalitet og administration
  5. Økonomi
  6. Samarbejde mellem SUF og KFF
  7. Fremtiden – opmærksomhedspunkter og scenarier
- Bilag - Evalueringsplan

Baggrund

Nærgymnastik er som nævnt et vedligeholdende træningstilbud til ældre borgere, der på grund af nedsat mobilitet, ikke kan deltage i aftenskolernes almindelige gymnastikundervisning. Der er i dag cirka 50 hold rundt om i byen med knap 500 deltagere. Undervisningen foregår i nærområderne, typisk i forbindelse med ældreboliger eller andre steder, hvor der bor mange ældre samlet.

Sundhedsforvaltningen tog i 1999 initiativ til at gennemføre et pilotprojekt med 2 hold Nærgymnastik. Efterhånden er projektet blevet udvidet, så der nu er hold over hele byen.

I 2000 indgik SUF en særlig aftale med HOF (Hovedstadens Oplysnings Forbund) om administration af hold og lærerlønninger, og fra 2003 er nærgymnastik blevet gennemført som

et ordinært aftenskoletilbud i HOF, men tilbuddet er ikke indgået i beregningsgrundlaget for tilskud til folkeoplysende voksenundervisning iht. Folkeoplysningsloven.

Fra 2005 er tilbudet gennemført som et samarbejdsprojekt mellem de to forvaltninger. Det har bl.a. betydet, at nærgymnastik er blevet budt ud til alle aftenskoler og idrætsforeninger som får med tilskud i henhold til folkeoplysningsloven. I alt 5 er blevet valgt som udbydere af Nærgymnastik: 3 aftenskoler og 2 idrætsforeninger:

- HOF (Hovedstadens Oplysnings Forbund)
- AOF Metropol
- LOF K - Familieskolen
- Studenter Settlementets Boldklub (SSB)
- Boldklubben Fremad Valby (BFV)

Undervisningen af de ældre gennemføres af lærere med særlige kvalifikationer i fht. gymnastik og træning for ældre. Der er en undervisningssession á 2 x 45 minutter om ugen pr. hold. Hver forvaltning har bevilget 1.000.000,- kr. til projektet, ligesom begge forvaltninger bidrager med administrativ arbejdskraft.

Evaluerings metode

Evalueringen er gennemført i et samarbejde mellem SUF (Folkesundhed København alias FSK) og KFF (Fritid og Idræt), som hver har udpeget en evalueringskonsulent, henholdsvis Ane Bonde og Claus Syberg Henriksen.

Vi har ud fra den i fællesskab udarbejdede evalueringsplan (vedhæftet i bilag) valgt at basere evalueringen på dialogmøder med de interessenter, der på forskellig måde er involveret udførelsen af projektet. I alt er der gennemført 5 dialogmøder i perioden 1. – 18. november 2005.

- 2 dialogmøder med de 5 udbydere (i alt 7 deltagere)
- 1 dialogmøde med lærere (5 deltagere – hver af de 5 udbydere var repræsenterede, men nogle lærere underviser for flere aftenskoler)
- 1 dialogmøde med Kirsten Lee, chef for Folkesundhed København, og Mads Kamp Hansen, chef for Fritid og Idræt.
- 1 dialogmøde med forvaltningernes 2 koordinatører, Lisa Hougaard, KFF og Lone Holde, SUF/FSK, samt Hanne Backe, programleder i FSK.

Dialogmøderne er foregået på den måde, at deltagerne hver især i en åben dialog har bidraget med egne vurderinger og holdninger til Nærgymnastik indenfor de temaer, der foreligger for evalueringen. På forhånd havde deltagerne modtaget en invitation med en kort præsentation af de temaer, vi ønskede drøftet. Men alle møder har været åbne for, at andre relevante temaer kunne tages op. Møderne har været 1 – 2 timer. Begge evalueringskonsulenter var til stede ved dialogmøderne, hvor den ene styrede mødet og sikrede, at de forskellige temaer blev dækket, mens den anden tog referat.

Udover dialogmøderne indgår eksisterende datamateriale om deltagerantal og data om økonomi, der er indsamlet specifikt til denne evaluering.

Et udkast til dette evalueringsnotat er blevet drøftet på et møde med opdragsgiverne og notatet er efterfølgende justeret.

2. Sammenfatning og konklusion

Deltagelse og målgruppe

I det første halve år med nye udbydere af nærgymnastik er der en svagt faldende tendens hvad angår holdantal og deltagerantal, men ikke hvad angår holdgennemsnit.

Alle parter er enige i at nærgymnastik er et relevant tilbud, og at det er den rigtige målgruppe, der deltager, nemlig de mindre mobile og fysisk svage ældre. Der er enkelte mere ressourcestærke på holdene, men det anses generelt som en fordel.

Der er en vis uklarhed om formålet med nærgymnastik og den helt præcise afgrænsning af målgruppen. Det er derfor vigtigt at beskrive og løbende formidle hvad formålet er, hvem målgruppen er, samt hvem der har det formelle ansvar for at optage og afvise deltagere.

Angående rekruttering er der enighed om, at der kræves en ganske særlig indsats for at rekruttere ældre fra målgruppen. Denne indsats sker i dag primært via SUF's decentrale udførelse og det er fortsat den mest oplagte vej.

Udbydere, faglig kvalitet og administration

Nærgymnastik udbydes både af aftenskoler og idrætsforeninger. Idrætsforeningerne har deres styrke i den lokale forankring og sociale engagement. Den tilskudsordning, der anvendes passer imidlertid ikke til foreningerne. Aftenskolernes styrke ligger i at have et system der passer til administration af mange hold og mange lærere på deltidsbasis, som er det Nærgymnastikken lægger op til. Set ud fra forvaltningernes perspektiv er aftenskolerne derfor de rigtige udbydere. Tre udbydere kan godt være det rigtige antal, men de skal ikke skifte hvert år.

Rent fagligt er idrætsforeninger lige så gode som aftenskoler med motion som kerneområde, men alle dialogmøderne peger på, at SUF er og fortsat skal være den faglige inspirator og garant for kvaliteten i undervisningen.

Kommunens ressourceforbrug til nærgymnastik

For SUF er projektet blevet billigere i 2005 i fht. 2004, idet der nu er samfinansiering med KFF. Men set fra kommunens side er der brugt flere ressourcer, særligt på medarbejdersiden i 2005. Og der er samtidig lidt færre hold og lidt færre deltagere end i 2004.

Koordinatorerne forklarer, at opstarten af samarbejdet og indkøringen af den nye model med flere udbydere har været mere ressourcekrævende end forudset, og de vurderer, at der fremover skal bruges mindre tid til administration, tid som frigøres til fx at styrke rekrutteringen og starte nye hold op.

Sammenlignet med andre tilbud viser det sig, at nærgymnastik ud fra deltagerpris pr. time ligger midt mellem de noget billigere motionstilbud for friske mobile ældre og det noget dyrere specialtilbud på en fysioterapiklinik, Motion og kost på recept.

Samarbejdet mellem forvaltningerne og scenarier for fremtiden

Erfaringerne med samarbejdet er foreløbigt begrænsede, da projektet reelt kun har pågået siden april 2005. Parterne er dog enige om at folkeoplysning og folkesundhed kan og bør spille sammen.

Hvordan skal nærgymnastik fortsætte fremover? En mulighed er at fortsætte samarbejdet mellem KFF og SUF, men under andre former, hvor tilskuds- og udbudsordningen skal revideres så det passer bedre til det særlige tilbud, nærgymnastik er. En oplagt mulighed for udvikling er at tænke træningscentrene ind på en eller anden måde. En anden mulighed er at få nærgymnastik ind i regi af ”hensyntagende undervisning”. Skulle det så betyde at samarbejdet mellem forvaltningerne om nærgymnastik falder bort, kan denne erfaring blot ses som forløberen for et bredere samarbejde om andre projekter.

3. Deltagelse og målgruppe

3.1. Tal for hold, deltagere og fordeling af hold i byen og mellem udbydere

Antal hold og deltagere

Pr. 1. oktober var der 49 nærgymnastik-hold. Iflg. FSKs koordinator er der udsigt til at starte et par nye hold op inden årets udgang. Det har således været ca. 50 hold både i 2004 og 2005. Deltagerantallet varierer ligesom hold antallet lidt hen over året, men har været omkring 450 begge år.

Det vil sige, at der ikke er sket nogen stigning i antallet af hold eller deltagere fra april 2005, hvor man gik over til en ny model for Nærgymnastik med flere udbydere.

I tabel 1 ses udviklingen i antal deltagere og hold siden Nærgymnastik startede i 1999 med 2 hold. I 2002 og 2003 blev nærgymnastikken udrullet i hele København og steg fra 20 hold i 2002 til 26 hold og i løbet af 2003 til 45 hold.

Deltagernormen er 10 deltagere pr. hold. Det ses, at med en enkelt undtagelse i dec. 2003 har det faktiske deltager gennemsnit ligget på ca. 9 deltagere pr. hold.

Tabel 1. Udvikling i antal deltagere og hold – Nærgymnastik

	1999	2000	2002	Jan. 2003	Dec. 2003	Apr. 2004	Dec. 2004	Apr. 2005	Sep. 2005
Antal hold	2	3	20	26	45	47	53	50	49
Antal deltagere				234	450		480	440	433
Deltagere/hold				9,0	10,0		9,1	8,8	8,8

Nærgymnastikkens fordeling i byen

Et centralt aspekt ved Nærgymnastik er, at det gennemføres tæt på der hvor de ældre bor. Derfor er der i dag hold i alle lokalområder i København. I 1999 startede projektet på Bispebjerg og i 2000 i Valby. I 2002 blev projektet udvidet til at dække de fleste bydele. Siden 2004 har der været hold i hele byen.

Tabel 2. Nærgymnastikkens fordeling i byen – fordelt på SUFs 7 lokalområder.

	1999	2000	2002	Aug. 2004	Dec. 2004	Apr. 2005	Sep. 2005
Bispebjerg	2	2	8	10	9	9	9
Valby		1	2	7	7	8	8
Brønshøj-Husum-Vanløse			1	7	8	7	7
Chr.Hvn, Indre By, Kgs.Enghave, Vesterbro			6	9	10	9	9
Nørrebro			3	6	5	5	5
Amager				6	6	5	3
Østerbro				8	8	7	8
I alt hold	2	3	20	53	53	50	49

Om denne holdfordeling svarer til målgruppens demografiske fordeling ligger uden for denne evaluering at svare på.

Nærgymnastikkens fordeling på udbydere

Fra 2000-2004 er Nærgymnastikkens hold- og læreradministration blevet varetaget af HOF efter en særlig aftale med SUF uden tilskud fra folkeoplysningsmidler. Med indgåelse af partnerskabet mellem SUF og KFF blev nærgymnastikken fra 2005 udbudt så alle aftenskoler og idrætsforeninger kunne byde ind. De 5 valgte udbydere får fuldt tilskud.

I tabel 3 nedenfor vises hvordan Nærgymnastik holdene er fordelt på udbydere og lokalområder samt hvor mange hold og deltagere, hver udbyder har.

HOF, der tidligere stod for tilbudet i hele København, har i dag 19 hold. AOF har 12 hold, mens LOF (Familieskolen) og Boldklubben Fremad Valby hver har 8 hold. AOF, LOF og BFV overtog eksisterende hold fra HOF. Studenter Settlementets Boldklub har startet 2 hold op på Vesterbro, og har i en opstartsperiode fået tilskud selvom holdene ikke var på 10 deltagere. Det får de ikke mere, da holdene er for små, men SSB fortsætter med holdene alligevel.

Tabel 3. Nærgymnastikkens fordeling på udbydere og lokalområder * samt antal deltagere og hold fordelt på udbydere

	Sep. 2005					
	HOF	AOF	LOF	BFV	SSB	I alt
Amager	3					
Bispebjerg	9					
Chr.Havn, Indre By, Kgs. Enghave	7					
Brønshøj-Husum-Vanløse		7				
Nørrebro		5				
Østerbro			8			
Valby				8		
Vesterbro					2	
Antal hold i alt	19	12	8	8	2**	49
Antal deltagere	161	115	78	72	7	433
Antal deltagere/hold	8,5	9,6	9,8	9,0	3,5	8,8

*) Der er brugt SUF's 7 lokalområder; dog er Vesterbro særskilt. ** De to hold får ikke længere tilskud

Evalueringsteamet har fået alle ovenstående tal fra Folkesundhed København. Hvis vi ikke tæller SSB's 2 små hold med (de får jo ikke længere tilskud), så er holdantallet på 47, deltagerantallet på 426 og deltager gennemsnittet på 9,1 pr. hold.

Konklusion

I det første halve år med forskellige udbydere af nærgymnastik er der en svagt faldende tendens hvad angår holdantal og deltagerantal, men ikke hvad angår holdgennemsnit.

3.2. Målgruppen

Er det det rigtige tilbud?

Et af evalueringsspørgsmålene er, om det er den rigtige målgruppe, der deltager. Inden vi svarer på det, må det konstateres, at alle deltagere i dialogmøderne mener, at Nærgymnastik er et relevant tilbud til målgruppen: mindre mobile ældre. Der er ikke stillet noget spørgsmålstejn ved, at netop denne målgruppe har behov for et tilbud som Nærgymnastik. Der er ikke i Københavns Kommune, så vidt vi ved, andre motionstilbud, der retter sig direkte mod denne gruppe.

Er det den rigtige målgruppe, der deltager?

De fleste interviewede udtrykker tilslutning til, at det er den rigtige målgruppe, der deltager, nemlig de mindre mobile ældre, som er så fysisk svage, at de ikke kan deltage i almindelige motionstilbud i aftenskoleregiet. I lærergruppen blev afgrænsningen af målgruppen problematiseret. Der blev brugt udtrykket "ressourcesvage" om deltagerne. Lærerne ser også et socialt og mentalt aspekt, udover det fysiske. De oplever, at der for deltagerne også er et socialt formål med at komme til nærgymnastik. Derfor er et entydigt fokus på fysisk formåen ikke tilstrækkeligt, mener flere.

Det fremgik af dialogen med lærerne, at der på de fleste hold er enkelte, som er "ressourcestærke" eller "friske", og at det er godt for holdet. Om disse deltagere så både er fysisk og mentalt stærke/friske eller kun en af delene forblev uklart for evalueringsteamet.

En af lærerne oplever at der er forskel på holdene i ældrebebyggelserne og de hold der sammensættes i forlængelse af udskrivning fra træningscentrene, hvor førstnævnte er svagest. En anden oplever, at der er forskel på to hold i samme ældrebebyggelse. Lærerne efterlyser klarere udmelding om formålet med nærgymnastikken (fysisk/socialt) og målgruppen.

Vi kan genfinde uklarheden om formålet alene er fysisk eller både fysisk og socialt i baggrundsmaterialet for denne evaluering. Den seneste projektbeskrivelse for nærgymnastik (31.3.05) beskriver formålet som vedligeholdende træning, hvor notatet om samarbejdsprojektet (dec.04) beskriver formålet som både at bevare mobiliteten, styrke sociale netværk og livskvalitet. Sidstnævnte bygger på en tidligere version af projektbeskrivelsen.

Ifølge de lærere som har været med længe, er det de samme deltagere i 2005 som i 2004. Der sker løbende en lille smule udskiftning på holdene, men overgangen til flere udbydere har ikke ændret på deltagersammensætningen. FSK fører ikke statistik over deltagerens alder, så vi kan ikke bekræfte denne opfattelse fra lærerne med tal over alderssammensætningen.

Henvisning til Nærgymnastik

Det er ikke nogen formel henvisning eller visitation til Nærgymnastik. Det fremgik af dialogen med aftenskolerne, at de er klar over at de har et ansvar for hvem, der deltager, og de kan forklare det til dem, der ringer, men da det i praksis er lærerne, der ser deltagerne, har lærerne også et ansvar. En lærer udtrykte, at det er ubehageligt, at have den rolle at skulle holde øje med, om deltagerne er i målgruppen (og i princippet også skulle afvise nogen) og

efterlyste klarere retningslinjer. En anden lærer, der som hovederhverv arbejder på et træningscenter, kender ikke til de nærmere regler for hvem målgruppen omfatter og siger, at alle der ringer, skrives op.

Af dialogmødet med koordinatorene fra SUF og KFF fremgik det, at det er lærerne sammen med SUF, der formelt godkender deltagerne. Det er bl.a. derfor lærerne skal være uddannede. Hvis de er i tvivl om en deltager skal de spørge SUF. I sidste ende er det SUF der har det faglige og formelle ansvar for, at deltagerne på holdene passer ind i målgruppen. KFF har ansvaret for at undervisningen følger reglerne for at få støtte fra folkeoplysningsmidlerne. SUF og KFF skal principielt tage på tilsynsbesøg sammen.

Konklusion

De fleste er enige om at det er den rigtige målgruppe, der deltager, nemlig de mindre mobile og fysisk svage ældre. Der er enkelte mere friske/ressource stærke på holdene, og det er en fordel. Der er en vis uklarhed om formålet med nærgymnastik og den helt præcise afgrænsning af målgruppen i forhold til fysiske, sociale og mentale kriterier for stærk/svag. Det er derfor vigtigt at beskrive og løbende formidle, hvad formålet er, hvem målgruppen er, hvem der har det formelle ansvar for at optage og afvise deltagere og hvordan proceduren for dette er.

3.3. Hvordan fungerer rekrutteringen og kan den optimeres?

Der er ikke sket nogen væsentlig ændring i deltagerantal eller deltagerprofil siden partnerskabets indgåelse og overgangen til flere og forskellige udbydere. Det viser både deltagerstatistikken og dialogmøderne.

Der sker en lille løbende udskiftning af deltagere og hold. Rekrutteringen til dette foregår dels ved selvsupplering af holdene (mund til mund metoden i ældrebebyggelserne) dels via SUFs system af sundhedskonsulenter, forebyggere, hjemmepleje og træningscentre. De nye hold, der er blevet dannet inden for det sidste halve år, som vi har hørt om på dialogmøderne, er alle dannet via træningscentres rekruttering af deltagere. På Østerbro har det endda været sådan, at det har været sværere at skaffe lærere end deltagere, mens det på Vesterbro har været modsat (se nedenfor).

Aftenskolerne laver ikke opsøgende arbejde og mener ikke det er deres opgave. Der er heller ikke økonomi til det i det beløb de får til administration. Aftenskolerne annoncerer i deres kataloger, men er godt klar over, at dette ikke er vejen til rekruttering af deltagere til Nærgymnastik. Ifølge dialogmøderne er det kun ganske få ældre der selv har opsøgt Nærgymnastik via en katalogannonce.

Idrætsforeningerne vil gerne lave opsøgende arbejde. Studenter Settlementets Boldklub har lavet et solidt opsøgende arbejde på Vesterbro, også via hjemmepleje og træningscentre, for at finde deltagere til 5 hold, men det er ikke lykkedes at få deltagere til mere end 2 små hold. Der er ikke nok ældre på Vesterbro som fysisk ligger i midten af spektret mellem dem, der ikke kan gå ud selv, og dem, der deltager i allerede eksisterende tilbud som Idrætsfabrikken og Ældre i Bevægelse. Boldklubben Fremad Valby støder i deres virke på mange, der kunne have brug for Nærgymnastik, fordi de er fysisk svage, men som er 45-55 år og derfor falder uden for målgruppen "ældre".

Lærerne efterlyser opsøgende arbejde. Det er ikke nok med den smule selvsupplering der foregår til holdene. Nogle af lærerne mener godt de vil kunne lave opsøgende arbejde lokalt, men de skal honoreres for det, klædes på til det og det skal koordineres.

Konklusion

Alle interviewede er opmærksomme på, at der kræves en ganske særlig indsats for at rekruttere ældre fra målgruppen. Denne indsats sker i dag via SUF og det er fortsat den mest oplagte vej. Det ligger ikke naturligt for aftenskolerne at lave opsøgende arbejde. Rekrutteringen kan og bør optimeres i de fleste bydele, mens der på Vesterbro er gjort maksimalt med SSBs indsats. Det ser ud til at der er et potentiale på træningscentrene.

4. Udbyderne, faglig kvalitet og administration

Et af evalueringsspørgsmålene er, om det er de rigtige udbydere mht. profil, antal, spredning i byen og kvalitet i undervisningen. Svaret kan afhænge af ens perspektiv. Indledningsvis kan vi konstatere, at set ud fra deltagerens perspektiv er der ikke nogen forskel med den nuværende model i forhold til tidligere, da det stort set er de samme lærere, deltagere og undervisningssteder som før. Den nye ordning har kun kørt et halvt år, men ud fra dialogmøderne er der ikke noget der tyder på, at det skulle ændre sig selvom der gik et år mere.

Indledningsvis må vi også påpege, at denne evaluering ikke behandler undervisningskvalitet i forhold til effekten af træningen. Dette er behandlet i en særskilt evaluering, som netop er udkommet.¹

Det vi gør i det følgende er at give en karakteristik af udbyderne ud fra den information vi har samlet på dialogmøderne og beskrive udbydernes styrker og svagheder i forhold til et fagligt og et organisatorisk perspektiv. Herved vil vi også komme ind på de andre spørgsmål om aftenskolernes tilbud i forhold til idrætsforeningernes og om administration.

Aftenskoler og idrætsforeninger

Udbyderne deler sig i to grupper, som også i forhold til folkeoplysningsloven er to grupper: aftenskolerne og idrætsforeningerne (Disse bliver i KFF kaldet "børne- og ungeforeninger" fordi de iflg. loven kun får tilskud til deltagere under 25 år).

Der er tydelige forskelle på, hvordan de er gået til opgaven, men måske især på, hvordan man gerne ville have gået til opgaven. Forskellene bunder i de forskellige hovedformål og traditioner, de to typer organisationer repræsenterer.

Aftenskolerne udbyder en lang række forskellige undervisningstilbud rundt om i byen og de har et administrativt system, der er gearet til at håndtere mange kurser og mange forskellige deltids- og free-lance lærere. Aftenskolerne er undervisningsbutikker, der skal løbe rundt økonomisk. Selvom de generelt har kurser over hele byen har de fået Nærgymnastikhold fordelt efter lokalområder. (Se tabel 3). Vi har ikke fået information der tyder på, at aftenskolerne har noget at byde på i forhold til et geografisk lokalområde.

Oprindeligt var udbuddet fra KFFs side kun tænkt til aftenskolerne. Idrætsforeningerne pressede på for også at få mulighed for at gennemføre Nærgymnastik. De to idrætsforeninger,

---

¹ Nina Beyer. November 2005. Evaluering af Nærgymnastik 2004. Effekten af den fysiske træning.

der nu har udbudt Nærgymnastik er forankret i deres lokalområde, henholdsvis Valby og Vesterbro. De arbejder med en bred vifte af tilbud der hvor de hører til, både inden for idræt og det sociale område. De har få ansatte, der til gengæld gerne skal være på fuld tid og kunne arbejde bredt. Det passer dårligt ind i idrætsforeningernes liv og administrative system at have et par free-lance lærere tilknyttet, der kun har et par timer om ugen hver.

Fagligt perspektiv

De to idrætsforeninger har motion som deres kerneområder. Alle aftenskolerne udbyder motion og bevægelse, men der er forskel indbyrdes, idet AOF Metropolit har en tydelig motionsprofil. Det afspejler sig fx ved at de tilbyder faglige kurser til deres lærere flere gange om året (§44). Dette er for alle motions/bevægelseslærere, men den nærgymnastik lærer der nu arbejder for AOF satte stor pris på disse møder og fremhævede dem i forhold til HOF, som ikke har noget fagligt at tilbyde sine lærere. AOF laver også gerne kurser ”*con amore*”, udtrykker fagkonsulenten, som fx nærgymnastik og motion for indvandrerkvinder”. HOF har et udviklingsprojekt med udbredelse af nærgymnastik til Frederiksberg og Gentofte kommune.

Både forvaltningernes koordinatører og aftenskolerne peger på, at aftenskolerne får et fagligt løft gennem deltagelse i projektet. På dette område har Folkesundhed København bidraget med væsentlig inspiration. Der stilles både flere krav og tages mere faglig hånd om lærerne end man normalt gør på aftenskolerne. Dette er bl.a. sket gennem halvårige inspirations- og erfaringsmøder med lærerne.

De lærere, der er ”fuldtids free-lance” aftenskolelærere har brug for dette faglige forum, og oplever at det er blevet dårligere i 2005 end i 2004. De lærere, der har nærgymnastik som bijob ved siden af et fuldtidsjob på et træningscenter har deres faglige netværk der, og har ikke brug for et særskilt forum.

Aftenskolerne rejser det faglige spørgsmål om holdstørrelsen. Hvorfor er det netop 10 der er grænsen? Deltagerne er fysisk svage og kræver særlige hensyn. Hvorfor bruges ikke kategorien ”Hensyntagende undervisning” hvor holdstørrelsen er 5-8? Aftenskolerne anfører, at for at holde et gennemsnit på 10 deltagere må nogen af holdene være større (for ikke at blive nødt til at lukke nogen mindre hold) og det er et problem. 10 burde være maximum, mener flere.

Organisatorisk perspektiv

Set ud fra et organisatorisk forvaltnings perspektiv er det arbejdskrævende med mange udbydere. Både selve udbudsprocessen og den løbende administration med 5 udbydere i stedet for én.

Set fra lærernes perspektiv er det også blevet mere besværligt med flere udbydere, idet flere af lærerne nu har 2-3 ansættelsesforhold, og i enkelte tilfælde har fået forskellig løn. Vikardækningen er blevet mere besværlig nu hvor alle lærerne ikke uden videre kan dække for hinanden, fordi de skal være registreret i aftenskolen for at kunne være vikar. Det var lettere da alle var i HOF.

Nærgymnastik er tilrettelagt sådan som man normalt gør aftenskoleregi, dvs. at tilskuddet betales via aftenskolen målrettet til undervisning på bestemte hold. Så administration af nærgymnastik passer ind i hvordan aftenskole i forvejen administrerer tilskud og lærerlønninger. I modsætning hertil er foreningsverdenen vant til en anden tilskudsmodel, hvor der årligt udbetales et bestemt beløb til en bestemt aktivitet, som de så selv tilrettelægger

og udfører på deres egen måde. Idrætsforeningernes administration er ikke gearet til at arbejde med mange freelancere og løbende rapportering af deltagerantal. Koordinatorerne anfører, at de har brugt betydeligt mere tid på de to idrætsforeninger.

Konklusion

Idrætsforeningerne har deres styrke i den lokale forankring og sociale engagement. Deres virke passer bedst til at have enkelte fuldtidsansatte. Aftenskolerne styrke ligger i at have et system der passer til administration af mange hold og mange lærere på deltidsbasis, som er det Nærgymnastikken lægger op til. Set ud fra forvaltningernes perspektiv er aftenskolerne derfor de rigtige udbydere. Tre kan godt være det rigtige antal, men de skal ikke skifte hvert år.

Rent fagligt er idrætsforeninger lige så gode som aftenskoler med motion som kerneområde, men alle dialogmøderne peger på, at SUF er og fortsat skal være den faglige inspirator og garant for kvaliteten i undervisningen.

5. Økonomi i Nærgymnastik og andre lignende tilbud

Denne evaluering indeholder ikke en grundig økonomisk analyse af Nærgymnastik tilbudet, men kun nogle overordnede nøgletal.

Evalueringsspørgsmålet lyder: Hvad er prisen for projektet set fra kommunens side i forhold til andre lignende projekter? Prisen pr. deltager og pr. hold? Medarbejder tid til administration? 2005 sammenlignes med 2004.

Det har vi delt op i 2:

- Hvad koster Nærgymnastik i 2004 og i 2005?
- Hvad koster Nærgymnastik i forhold til andre lignende projekter?

Kommunens ressourceforbrug til nærgymnastik

FSK's budget for nærgymnastik i 2004 var 1,3 mio.², for 50 hold á 10 deltagere. Dette var excl. medarbejdertid (en person 20 t/uge) svarende til i alt ca. 1,5 mio. kr. Det har ikke været muligt at fremskaffe regnskabstal, der er sammenlignelige med budgettet.

I samarbejdsprojektet har hver forvaltning afsat 1 mio. kr. til 60 hold á 10 deltagere i et år. Her er der 207.000 kr. til koordination inkluderet i SUF's beløb. (20 t/uge for en FSK medarbejder). Da man allerede i juni kunne se, at der ikke kommer 60 hold men i stedet 50 hold er det reviderede budget på 1,7 mio, kr. dvs. 850.000 kr. til hver forvaltning.

I 2005 har FSK brugt ca. 8 timer/uge ud over koordinatorens 20 t/uge og KFF har brugt anslået 6 timer ugentligt.

For SUF er projektet blevet billigere i 2005 ift. 2004, idet der nu er samfinansiering med KFF. Men set fra kommunens side er der samlet set brugt flere ressourcer, særligt på medarbejderside. Og der er lidt færre hold og lidt færre deltagere end i 2004.

---

² Projektbeskrivelse for Nærgymnastik 2004 á 16.12.03 og Implementeringsplan for FSK. April 04.

Koordinatorerne forklarer, at opstarten af samarbejdet og den nye model med flere udbydere har været mere ressourcekrævende end forudset, og de vurderer, at der fremover skal bruges mindre tid til administration, tid som frigøres til fx at styrke rekrutteringen og starte nye hold op.

Nærgymnastik sammenlignet med andre tilbud

Nærgymnastik udgør et tilbud til en særlig målgruppe, hvortil der ikke findes andre specifikke tilbud. For dog at få en fornemmelse af omkostningerne i forhold til andre motionstilbud for ældre og kommunale motionsprojekter har vi indhentet forskellige nøgletal, der kan ses i tabel 4.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at tilbuddene, nævnt i tabel 4, er meget forskellige både hvad angår målgruppe, træningsintensitet, undervisningstid pr. uge, tilbudets varighed om året og deltagerbidrag. Det skal man have for øje, når man sammenligner på tværs i de to rækker med kommunens udgift pr. deltager/år og deltagerudgift/time/år. Det er **ikke** sådan, at man kan sende nærgymnastik deltagere til Pensionistidræt, eller sige til Motion og Kost på Recept, at det må I kunne gøre lige så billigt pr. deltager som Ældre i bevægelse, der er tale om vidt forskellige tilbud.

Tabel 4. Nøgletal i nærgymnastik og andre motionstilbud

	Nær- gymnastik	Pensionist- idræt	Ældre i bevægelse	Motion og kost på recept
Antal deltagere – ca.	500	1970	Ca. 560	1100
Antal deltagere pr. hold – ca.	10	10-25	10-25	8-10
Undervisningsuger pr år	45	32	32	16
Undervisningstid pr. år	45 x 1½ time	32 x 1½ time	32 x 2 x 3 timer	24 x 1 time
Kommunens budget pr. år	1.700.000	1.810.000	1.197.974	2.800.000
Kommunens udgift/deltager/år	3400,-	919,-	2139,-	2545,-
Kommunens udgift/deltager/år/time	50,-	19,-	12,-	106,-
Deltagerbetaling pr. måned	80	60	100	190

Kilder: Hanne Backe vedr. Nærgymnastik og Pensionistidræt, Lisa Hougaard vedr. Ældre i Bevægelse og Louise Schytte vedr. Motion og Kost på Recept.

Tabel 4 viser i første vandrette række antallet af deltagere. I anden række er antallet af deltagere pr. hold angivet, på nærgymnastikholdene er færre deltagere end Pensionistidræt og Ældre i bevægelse.

Nærgymnastik er det tilbud, der strækker sig længst ud over året med 45 ugers undervisning i 1½ time.

De næste rækker angiver udgifterne set fra forskellige vinkler, først kommunens budget pr. år, dernæst kommunens årlige udgift pr deltager, som i næstnederste række regnes sammen til en udgift pr. deltager/år/time, der kan sammenlignes, men kun med de forbehold, vi har angivet ovenfor. Her viser det sig, at nærgymnastik er dyrere end de øvrige tilbud til ældre, men billigere end Motion og Kost på Recept.

I sidste række er deltagernes betaling pr måned angivet, nærgymnastik ligger lidt over Pensionistidræt, men under de øvrige tilbud.

Kommentarer til de enkelte tilbud:

- *Nærgymnastik*: For mindre mobile ældre. Formålet er at vedligeholde de ældres funktionsevne. Underviserne har en træningsfagliguddannelse. Der er brugt det reviderede budget og forventede deltagertal. Midler fra SUF, forebyggelsespuljen og KFF, folkeoplysningsbevilling.
- *Pensionistidræt*: For alle pensionister over 60 år. Formålet er at motivere til at dyrke idræt. Underviserne har en anerkendt idræts- og gymnastikuddannelse. Midler fra § 65 under serviceloven. SOU bevilling for 2005.
- *Ældre i Bevægelse*: Folkeoplysende motionstilbud for alle over 60 år. Folkeoplysningsmidler. Deltagertallet er beregnet indirekte på baggrund af tilskuddet.
- *Motion og Kost på Recept*: For personer med en diagnose, henvist fra læge. (Ikke specielt ældre men 40% er over 60 år). Bevilling fra sundheds- og omsorgsudvalget for 2005. De 2,8 mio. kr. er budgettet for træningsdelen af Motion og Kost på Recept i 2005. Træningen foregår på fysioterapi klinikker. Deltagerbetaling er 750 kr. i alt for 24 træningsgange fordelt på 4 mdr.

Konklusion

Det ses, at nærgymnastik ud fra deltagerpris pr. time ligger midt mellem de noget billigere motionstilbud for friske mobile ældre og det noget dyrere specialtilbud på en fysioterapiklinik.

6. Samarbejdet mellem SUF og KFF

Hvordan er de konkrete erfaringer med samarbejdet mellem de to forvaltninger? Har de to forvaltninger kunnet berige hinanden og er der kommet noget ekstra ud af at samarbejde, som ikke ville være kommet frem, hvis den ene forvaltning selv havde gennemført projektet? Er det lykkedes at få folkesundhed og folkeoplysning til at spille sammen?

Erfaringer med samarbejdet

Udgangspunktet for denne evaluering er et samarbejde, der har kørt i et forholdsvis kort tidsrum, nemlig siden slutningen af 2004, og hvor selve driften – dvs. administrationen af Nærgymnastik – kun har foregået siden april 2005. Det betyder, at samarbejdet mellem forvaltningerne i realiteten stadig er i en indledende fase, hvor indkøringsvanskeligheder knap er ryddet af vejen endnu. Hermed er det også vanskeligt for de implicerede at få øje på fordele og ulemper, der vil gælde på længere sigt.

Opstartsfasen har tilsyneladende været noget mere ressourcekrævende end forudset. Både koordinatorene og lederne er enige i, at der er brugt for meget tid på projektet i de to forvaltninger i den indledende fase. Der har været brugt meget tid på at starte projektet op, herunder især administration af udbudsrunderne. Desuden er der brugt kræfter på administration, koordinering og hjælp til udbydere samt på at afklare forvaltningernes roller i forhold til hinanden.

Især har det været forbundet med ressourceforbrug, at de to idrætsforeninger har været med. Generelt har idrætsforeningerne haft problemer med at skulle tilpasse sig en tilskudsordning, der er designet til aftenskoler. Idrætsforeningerne har derfor haft en del spørgsmål og problemer med at bl.a. at administrere lærerlønninger, som de ikke er vant til.

Der har desuden været en del henvendelser fra ældre, der har været i tvivl om forskellige forhold vedrørende Nærgymnastik.

Alle beklager, at dette har medført, at der er blevet for lidt tid til andre opgaver. Der er især to opgaver, hvor koordinatorene og ledere ønsker at opruste forvaltningernes indsats, nemlig faglig udvikling af lærerne samt markedsføring og udbredelse af Nærgymnastikken.

Det er da også netop inden for disse to områder vi må pege på nogle af svaghederne ved samarbejdsprojektet som det hidtil er kørt. Blandt lærerne efterlyses således en eller anden form for fagligt fællesskab samt meget gerne nogle faglige oplæg fra forvaltningernes side. Ligeledes havde det klart været forventet, at der gennem samarbejdet ville kunne skaffes flere deltagere i Nærgymnastik, hvilket ikke har været tilfældet i startfasen.

Alle – både koordinatorene og chefer – er dog enige om, at startvanskelighederne nu er ved at være overstået. *”Der begynder at være luft til det kreative”* lyder en bemærkning fra en af koordinatorene. Allerede på nuværende tidspunkt er der således planlagt et fællesmøde for lærerne, hvor man mødes om et fælles fagligt emne.

Hvad kan man byde hinanden på? Udgangspunktet for samarbejdet er, at SUF har de faglige kvalifikationer til at bakke op om Nærgymnastik, samtidig er det gennem SUF, at rekrutteringen til tilbudet skal ske. KFF derimod kan tilbyde at stå for driften som mellemlid til udbydere, dvs. aftenskoler og idrætsforeninger. Når aftenskolerne kommer ind i ældreboligbebyggelsen via Nærgymnastik kan man forestille sig, at de derefter kan udbyde foredrag og andre kurser og dermed bidrage til de ældres livskvalitet.

Folkeoplysning og folkesundhed

Der er – blandt koordinatorene og lederne - enighed om, at folkesundhed og folkeoplysning principielt er to ting, der bør kunne gå hånd i hånd. Nærgymnastik er et eksempel på et område, hvor der konkret allerede er skabt et fælles projekt. Men man kan sagtens forestille sig en langt bredere vifte af samarbejdsprojekter fremover.

Indenfor folkesundhedsområdet, er motion et af kodeordene for den fremtidige indsats, og netop dette område står helt centralt i arbejdet i KFF. KFF har tradition for at samarbejde bredt med idrætsforeninger, idrætsklubber og aftenskoler, der alle på den ene eller anden måde beskæftiger sig med motion og bevægelse. På denne måde kan nærgymnastik ses som et pionerarbejde mht. samarbejde mellem de to forvaltninger.

Konklusion

Der er enighed om, at folkesundhed og folkeoplysning bør kunne spille sammen. Det bør være muligt at etablere projekter på tværs af forvaltningerne, der indeholder elementer fra begge traditioner. Nærgymnastik er et eksempel på sådan et samarbejde om et konkret projekt, som man godt kan forvente flere af fremover. Erfaringerne er imidlertid foreløbigt begrænsede. Koordinatorene har indtil videre hovedsagligt beskæftiget sig med koordinering og administration af projektet i forbindelse med opstarten.

Det er forventningen, at de værste startvanskeligheder nu er overstået, og at der fremover vil blive mere luft til en indsats på områder, hvor det var forventet, at samarbejdet kunne berige projektet.

Hvis man vælger at fortsætte samarbejdet er der således to områder, hvor fokus må rettes, nemlig den faglige udvikling af lærerne samt øget rekruttering til Nærgymnastikken. Begge disse væsentlige formål med projektet er ikke opfyldt efter hensigten i den forløbne projektperiode.

7. Fremtiden - opmærksomhedspunkter og scenarier

I dette afsnit peger vi først på nogle opmærksomhedspunkter, vi mener man bør forholde sig til, i forbindelse med den fortsatte drift af Nærgymnastik. Dernæst forsøger vi kort at opridse nogle scenarier for, hvordan arbejdet med Nærgymnastik kunne fortsættes fremover.

7.1. Opmærksomhedspunkter

Nedenfor kommenterer vi forskellige forhold i relation til de opstillede mål, som vi, som evalueringsteam, mener bør drøftes nærmere:

Samarbejdet på tværs af forvaltninger og erfaring med partnerskab

Udgangspunktet er, at samarbejdet har fungeret i kort tid, og at den første tid er gået med at løbe projektet i gang. Der er derfor reelt begrænsede erfaringer med, hvordan samarbejdet mellem forvaltningerne kan berige Nærgymnastikken og gøre det til et endnu bedre tilbud end det er i dag.

Især på to områder synes der at mangle en indsats i forhold til de forventninger, der var stillet op på forhånd, nemlig opkvalificering af lærerne samt en øget tilgang til Nærgymnastik. Det er koordinatorenes vurdering, at det netop er disse to forhold, der kommer fokus på det næste stykke tid.

Generelt udtrykker både koordinatorene og lederne ønske om, at samarbejdet mellem de to forvaltninger kan fortsættes på folkesundheds- og folkeoplysningsområderne. Der er væsentlige interessesammenfald, sport, motion og bevægelse er områder, der står centralt i begge forvaltninger. Samarbejdet har indtil nu været for kort tid til, at der opstået konkrete synergi- eller sideeffekter af det.

Ressourceforbrug

Antallet af deltagere er nogenlunde uændret, eller en smule lavere, fra 2004 til 2005, og de samlede budgetterede udgifter er nogenlunde de samme som tidligere eller en smule højere, men der er blevet brugt flere personaleressourcer. Der er efter samarbejdet er kommet i stand, brugt flere timer på projektet end SUF brugte tidligere. Det er vurderingen fra koordinatorene og lederne, at man fremover får bedre tid. De værste startvanskeligheder er, lyder meldingen, ryddet af banen på nuværende tidspunkt.

Et væsentligt spørgsmål vil være, hvordan man kan sikre, at personaleressourcerne bliver brugt lidt bredere end det har været tilfældet nu.

Rekruttering af deltagere og faglig opkvalificering af lærere

En væsentlig del af idéen med samarbejdet var at al administration omkring nærgymnastikken skulle lægges over i aftenskolerne, som var specialiserede til det, så SUF ikke skulle bruge tid på det, men kunne få frigjort ressourcer til det SUF er bedst til: at gøre mere ud af rekruttering i lokalområderne og opstart af nye hold, samt faglig udvikling og opkvalificering af lærere. Imidlertid har den nye model med fem udbydere krævet så mange ressourcer i SUF (FSK), at der endnu ikke har været tid til det. Men det er der ved at komme.

Denne evaluering har bekræftet, at deltagerrekruttering og faglig udvikling for lærerne er to centrale punkter, som skal have SUF's opmærksomhed fremover. KFF kan bidrage til at administrationen med udbydere bliver så smidig som muligt.

Udbydere

I samarbejdsperioden har både idrætsforeninger og aftenskoler gennemført Nærgymnastik. Formelt set er tilskuddet til organisationerne givet som en form for aftenskoleundervisning. Det har givet betydelige administrative problemer for idrætsforeningerne. Idrætsforeningerne har haft intentioner om, at gennemføre tilbudet på en anden måde end aftenskolerne, og har haft intentioner om selv at skaffe flere deltagere, men tilskuddene er udelukkende givet til undervisning og ikke rekruttering. Studenter Settlementet har ihærdigt forsøgt at rekruttere nye deltagere til 5 hold, men er ikke lykkedes med det.

Ønsker man fremover at også idrætsforeninger skal have mulighederne for at tilbyde Nærgymnastik, må det overvejes, om tilskuddene kan gives, så de passer mere til idrætsforeningernes måde at organisere sig på.

7.2. Scenarier

Man kan forestille sig forskellige muligheder for, hvordan samarbejdet om nærgymnastik kan fortsætte fremover. Præmisserne for en fortsættelse er bl.a. at alle der har haft med projektet at gøre er enige i, at nærgymnastik skal fortsætte. Målgruppen er forholdsvis klar og det er åbenbart, at nærgymnastik er et relevant tilbud til netop denne gruppe. Spørgsmålet er, om den form, det foregår på i dag er den rigtige. Lad os se på fordele og ulemper ved forskellige muligheder:

KFF udbyder nærgymnastik alene

Først og fremmest må det konstateres, at der ikke er nogen fortalere for denne model. Den interesse KFF kunne have i at nå målgruppen, der er ny for KFF, via aftenskolerne ophæves af de ulemper, der vil være ved det. Ulemperne ved at gennemføre nærgymnastik uden SUF er, at man i givet fald vil mangle den faglige tilknytning, som SUF står for i dag. Rekrutteringen foregår i dag primært via kanaler, der på den ene eller anden måde er knyttet til SUF, hvis KFF stod for tilbudet alene, ville disse rekrutteringskanaler forsvinde. Og det ville være nødvendigt at gøre en helt ekstraordinær indsats for at skaffe deltagere.

SUF udbyder nærgymnastik som tidligere med en udbyder

Også denne mulighed er urealistisk. SUF har tidligere gennemført tilbudet uden samarbejde med KFF, nemlig i samarbejde med HOF. Det er imidlertid ikke muligt at gennemføre nærgymnastik på den måde, hvor man har en slags eksklusivaftale med en enkelt aftenskole uden mere eller mindre direkte at komme i uoverensstemmelse med reglerne for folkeoplysning. Hvis det skulle gennemføres på denne måde, måtte man finde en anden finansieringsmodel for, hvordan udbyderen skal betales. Det skulle i givet fald ske som betaling af "indtægtsdækket virksomhed" til aftenskolen. Dette ville sandsynligvis medføre en øget udgift til SUF.

SUF og KFF udbyder nærgymnastik som nu

Heller ikke denne model har fortalere. Rollefordelingen er i dag, at SUF står for den faglige udvikling og rekruttering til tilbudet, mens KFF står for driften via aftenskoler og idrætsforeninger. Fordelene er forbundet med samarbejdet mellem folkesundhed og folkeoplysning. Projektet har betydet, at der foregår et fagligt løft af aftenskolerne og idrætsforeningerne, samt at aftenskolerne og idrætsforeningerne får kontakt til en målgruppe, de ellers ikke har kontakt til. For SUF er en væsentlig fordel knyttet til, at driften lægges ud af FSK, der primært anses som en udviklingsafdeling. Ulemperne er imidlertid relativt store. Det har vist sig at være temmelig ressourcekrævende at administrere samarbejdsprojektet, og der har manglet tid til faglig opkvalificering og rekruttering af nye deltagere. Antallet af udbydere må i dag anses som for stort, der er brugt meget tid på koordinering og service til udbyderne. Endelig passer den nuværende tilskudsmodel ikke helt ind i den, man normalt anvender i fht. aftenskoler og idrætsforeninger.

Elementer i en tilpasset model

Der må altså findes en ny model. Der er flere muligheder, forudsætningerne for en ny model må dog være, at rekrutteringen og den faglige opkvalificering styrkes.

En mulighed er at fortsætte samarbejdet mellem SUF og KFF men i en ændret form. Fordelene ved sådan en model er, at forvaltningerne fortsat samarbejder og at det arbejde, der allerede er sat i værk kan fortsættes. Sådan en model vil imidlertid bl.a. kræve følgende:

- Sikring af kontinuiteten. Det bør overvejes, hvordan man kan undgå årlige udbud, hvor forskellige aftenskoler/idrætsforeninger hvert år kan byde ind på nærgymnastikken.
- Det skal sikres, at der bliver et begrænset antal udbydere.
- Det skal stadig være muligt at aftenskoler, der udbyder nærgymnastik, modtager et større tilskud end til normal aftenskoleundervisning.

Ulemper ved en fortsættelse af samarbejdet kan være forbundet med et fortsat relativt højt ressourceforbrug til administration, samt at det kan være vanskeligt at bryde nuværende principper for tilskud via folkeoplysningsloven.

En anden mulighed er at få nærgymnastik ind i regi af "hensyntagende undervisning" hvor tilskuddene er højere og deltagerantallet pr. hold er mindre.

Det er endelig en mulighed at knytte tilbudet til træningscentrene, der er placeret strategisk rundt om i byen. Træningscentrene kunne stå for driften af holdene, enten alene som en udvidelse af deres nuværende arbejdsopgaver eller i samarbejde med aftenskolerne og idrætsforeningerne. Fordelene vil være, at tilbudet er forankret i lokalområderne, at rekruttering til holdene gennemføres i samarbejde med nogen, der normalt har kontakt til de ældre og som har kontakter til professionelle i lokalområderne. På det faglige plan vil lærerne være knyttet til institutioner, hvor der allerede er fagligt uddannet personale, som man kunne trække på.

Uanset, hvilken model eller kombinationer af forskellige modeller, man vælger, vil det kræve et vist tidsrum at afvikle den nuværende ordning, og god tid til at planlægge en ny model nøje.

Konklusion

Hvordan skal samarbejdet om nærgymnastik fortsætte fremover? Der er flere forskellige muligheder. En mulighed er at fortsætte samarbejdet mellem KFF og SUF, men under andre

former, hvor man tager hensyn til de erfaringer, der hidtil er indhøstet, som betyder, at tilskuds- og udbudsordningen skal revideres så det passer bedre til det særlige tilbud, nærgymnastik er. En oplagt mulighed for udvikling af projektet er at tænke træningscentrene ind på en eller anden måde. Træningscentrene vil naturligt kunne indgå i arbejdet vedrørende kompetenceudvikling af lærerne, samt være et naturligt lokalt led i rekrutteringen af deltagere.

Om det så betyder, at samarbejdet mellem KFF og SUF ophører på dette område er så spørgsmålet. Imidlertid er det åbenlyst, at der er potentiale for samarbejde på langt flere områder mellem forvaltningerne vedrørende motion, bevægelse og træning end hidtil opdyrket. Så skulle samarbejdet om nærgymnastik falde bort, kan det blot ses som forløberen for et bredere samarbejde om andre projekter.

Bilag:**Evalueringsplan for****”Samarbejdsprojekt mellem KFF og SUF vedr. NærGymnastik”**

29. september 2005

Udkastet er lavet på baggrund af Notat om ”Samarbejdsprojekt mellem KFF og SUF vedr. NærGymnastik” (december 2004), FSK’s projektbeskrivelse ”Nærgymnastik. Drift i partnerskab med KFF 2005” (31.3.05), noter fra Lisa Haugaard vedr. Evaluering (26. juli 05), et kort møde med Lone Holde d. 5.9.05 samt et møde mellem de involverede parter d. 28. 9. 05. Her blev et udkast til evalueringsplanen drøftet. Dette blev efterfølgende justeret til nærværende evalueringsplan, som er godkendt af opdragsgiverne.

1) Evalueringens formål

Evalueringen skal danne grundlag for beslutning om samarbejdsprojektets fremtid. Skal det fortsætte? Evt. med hvilke justeringer? Eller skal en af parterne alene skal stå for NærGym?

2) Evalueringens tema(er) og undersøgelsesspørgsmål

Evalueringen skal undersøge og belyse i hvilket omfang samarbejdsprojektets formål er opfyldt. Disse er:

- At forbedre muligheden for at samarbejde på tværs af forvaltninger
- At få erfaringer med et partnerskab
- At forbedre muligheden for at udvikle eller bevare mobiliteten, styrke de sociale netværk og dermed øge livskvaliteten hos fysisk svage ældre borgere i Københavns Kommune
- At motivere til og skabe mulighed for at ældre borgere med nedsat mobilitet i Københavns Kommune deltager i kultur og fritidstilbud.

Ud fra disse formål opstilles flg. overordnede undersøgelsesspørgsmål:

”Kan vi med denne samarbejdsmodel få et lige så godt eller bedre produkt (flere hold, flere deltagere) for mindre eller samme ressourceforbrug (kroner og tid til administration) som før”?

Fire temaer skal til sammen danne baggrund for at belyse det overordnede spørgsmål:

A) Deltagelse og målgruppe

Deltagelsen i form af deltagerantal, holdgennemsnit, antal hold, frafald, mv.

Tal for 2005 sammenlignes med tal for 2004 (og evt. 2003).

- Er det den rigtige målgruppe (dem der ikke kan deltage i ordinære tilbud: Fysisk svage/mindre mobile ældre, primært fra ældreboligkomplekser) der deltager? Og er det samme målgruppe som i 2004?
- Hvordan fungerer rekrutteringen og kan den optimeres?

B) Udbydere³ og den faglige kvalitet

- Er det de rigtige udbydere mht. profil, antal, spredning i byen og kvalitet i undervisningen?
- Hvordan fungerer aftenskolernes tilbud i forhold til Børn- og Ungeforeningernes tilbud? Hvad betyder det at førstnævnte udelukkende fungerer med lønnet personale og sidstnævnte er frivilligorganisationer?
- Har træningscentrene en rolle at spille ift. NærGymnastik?
- Hvordan forløber samarbejdet med de forskellige udbydere?
- Hvordan fungerer administration af lærerlønninger?

C) Økonomi og administration

Hvad er prisen for projektet set fra kommunens side i forhold til andre lignende projekter? Prisen pr. deltager og pr. hold? Medarbejder tid til administration? 2005 sammenlignes med 2004.

D) Samarbejdet SUF/FSK - KFF/F&I og fremtiden

- Hvordan er erfaringerne med samarbejdet?
(Mødestruktur, procedurer, mv.)
- Hvordan / kan folkeoplysning og folkesundhed spille sammen?
- Konklusion vedr. det overordnede undersøgelsesspørgsmål.

3) Organisering af evalueringen og ressourcer

Det er aftalt ifølge samarbejdsnotatet, at ”Partnerskabet/samarbejdsmodellen evalueres internt af SUF og KFF i fællesskab. De bidrager med en medarbejder hver, som forventes at bruge 2 uger på evalueringen i oktober-november 2005. Evalueringsnotat i udkast skal foreligge den 1.12.05.”

Opdragsgiver for evalueringen er Lisa Hougaard fra KFF/F&I og Hanne Backe fra SUF/FSK. De godkender i fællesskab evalueringsplanen og evalueringsnotatet.

For SUF deltager Ane Bonde i evalueringen.

For KFF deltager Claus Syberg Henriksen i evalueringen

Estimeret tidsforbrug pr. evaluator:

Opstartsmøde og evalueringsplan	1 dag
Interviews (inkl. Forberedelse og bearbejdning)	4 dage
Udarbejdelse af udkast til evalueringsnotat	4 dage
Præsentationsmøde og tilretning af notat	1 dag

---

³ Der er i 2005 udbudt og gennemført NærGymnastik via 5 udbydere: HOF, AOF, LOF (familieskolen), Studenter Settlementets Boldklub på Vesterbro og Boldklubben Fremad Valby.

4) Metode

Evalueringen bygger dels på kvantitative data vedr. deltagelse og økonomi, dels på information af kvalitativ natur vedr. deltagelse, udbydere, den faglige kvalitet og samarbejdet.

Lone Holde fra FSK bidrager til punkt A) med tal vedr. deltagelse, inkl. sammenlignende tabeller 2004 vs. 2005. Opgøres pr. 1/10-05 og afleveres d. 20/10 til evaluatorene.

Lisa Hougaard og Hanne Backe bidrager med at udarbejde punkt C) vedr. økonomi og administration. Opgøres pr. 1/10-05 og afleveres d. 20/10 til evaluatorene.

De kvalitative spørgsmål i afsnit A, B og D belyses ud fra fokusgruppeinterviews, hvor der afholdes 3 med følgende 3 grupper:

- De 5 udbydere
- De faglige kontaktpersoner fra de 5 udbydere
- Undervisere, så vidt muligt fra alle 5 udbydere.

For at belyse evalueringens spørgsmål fra det interne perspektiver afholdes interviews med to niveauer:

- Hanne Backe, leder af Ældreprogrammet, FSK og Lisa Hougaard, F&I
- Kirsten Lee, folkesundhedschef, SUF og Mads Kamp Hansen, søjlechef, KFF.

5) Tidsplan

28. september:	Opstartsmøde kl. 10-12.
	Udarbejdelse og godkendelse af evalueringsplan
1. - 15. oktober	Kvantitativ del: Deltagelse og økonomi
20. oktober - 15. nov.	Interviews
15. - 28. november	Notat skrives
28. november	Aflevering af udkast til evalueringsnotat kl. 15.
29. november:	Møde om drøftelse af udkastet kl. 10-15
2. december:	Aflevering af evalueringsnotat kl. 12.